

08.11.2023

Група № 33

Мегей А.В.

Всесвітня історія

Урок № 19

Тема: Утворення Ізраїлю. Близькосхідна проблема та шляхи її врегулювання. Ісламська революція в Ірані. “Арабська весна”. Конфлікт у Сирії. Терористична діяльність. Ісламська держава Іраку і Леванту.

ХІД УРОКУ:

1. Перегляньте відео:

- <https://www.youtube.com/watch?v=Ov0wYH1sHuY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=7Ed1NIoBfFI>

2. Опрацюйте конспект уроку:

Утворення Ізраїлю

Під час “холодної війни” одним із регіонів, у якому точилася боротьба за вплив, був Близький Схід. Тут зосереджувалось близько 80% світових запасів нафти. Непростою видавалася необхідність утворити тут єврейську державу.

Згідно з Резолюцією ООН № 181 на території Палестини мали утворитися дві держави: єврейська та арабська. Як наслідок 14 травня 1948 р. Єврейська Національна Рада оголосила про створення держави Ізраїль.

Такий розвиток подій викликав протидію країн арабського світу. 15 травня 1948 р. літаки збройних сил Єгипту обстріляли Тель-Авів, що стало початком Першої арабо-ізраїльської війни. Проти Ізраїлю виступили всі арабські держави регіону (Єгипет, Саудівська Аравія, Ємен, Сирія, Йорданія, Ірак). Новостворену державу підтримали США та СРСР, що дало змогу швидко сформувати власний військовий флот та авіацію.

У цій війні євреї не лише зберегли державність, а й дещо розширили територію у ході конфліктів з арабськими державами. Це була перша із серії воєн Ізраїлю зі своїми сусідами.

Миру на Близькому Сході немає і по цей день. Своім існуванням Ізраїль завдячує успішно побудованій системі оборони, яка базується на загальній військовій повинності (зокрема й жінок) та використанні новітніх військових технологій.

Близькосхідна проблема та шлях її вирішення

У ході арабо-ізраїльських воєн загострилася проблема біженців-мусульман, що втікали з Палестини. Ідеї терористичної боротьби знаходили відгук у середовищі біженців і взагалі мусульман, які не бажали миритись з існуванням Ізраїлю. В умовах бідності та невизначеності ідеї боротьби з Ізраїлем за допомогою тероризму знаходили відгук серед палестинців.

У таборах для біженців формувалися збройні угруповання, що мали на меті вести боротьбу проти Ізраїлю. Одним з найвпливовіших став ФАТХ (Рух за національне визволення Палестини). У 1964 р. представники різних організацій утворили Організацію визволення Палестини (ОВП). Вони

проголосили своєю метою створення незалежної арабської держави на території всієї Палестини, що передбачало знищення Ізраїлю. У 1969 р. цю організацію очолив лідер ФАТХу Ясір Арафат.

У 1970-х роках палестинці розпочали терористичну війну проти Ізраїлю. Одним із найжорстокіших терористичних актів є вбивство 11 ізраїльських спортсменів і тренерів під час Олімпіади 1972 р. у м. Мюнхені (Німеччина).

У кінці ХХ — на початку ХХІ століття активізувався процес мирного врегулювання палестинської проблеми. Але періоди укладання важливих домовленостей змінювалися загостренням протистояння.

Так, у 1994 р. за посередництвом Білла Клінтона прем'єр-міністр Ізраїлю Іцхак Рабин та лідер ОВП Ясір Арафат підписали угоду, за якою сторони офіційно визнали одна одну. Та восени 2000 р. розпочалася друга інтифада (повстання), коли від сутичок з ізраїльською поліцією борці за незалежність Палестини перейшли до терактів. У 2002 р. уряд Ізраїлю розпочав спорудження «муру безпеки» завдовжки 364 км, що відгороджує Ізраїль від палестинських територій.

Чи має вирішення арабо-ізраїльський конфлікт? Сотні дипломатів понад півстоліття намагаються здійснити прорив у цьому напрямку, але до стабільного добросусідства у регіоні ще далеко.

Пропоную вам висновки українського політолога Віктора Каспрука. На його думку, варто спростити стратегію переговорів до реалістичного рівня і укласти окремі угоди з палестинцями та ізраїльтянами. Віктор Каспрук пропонує змінити ситуацію таким чином, щоб мир став економічно і соціально вигідним для палестинців, а мирне співіснування з ізраїльтянами (за умови перспективи проголошення Палестинської держави) — головним гарантом досягнення цієї цілі.

Ісламська революція в Ірані.

Після Другої світової війни іранський шах Мохаммед Реза проводив політику європеїзації країни: було модернізовано суспільне життя, здійснювалися економічні реформи. Життя в Ірані зовні нагадувало країни Європи чи США.

У ході реформ сотні тисяч іранців переселилися в міста. Але розвиток промислового виробництва був значно повільнішим за темпи урбанізації. Це зумовило масове безробіття і невдоволення, яке посилювалося через розкішне життя шахського палацу і збагачення міністрів за рахунок прибутків від експорту нафти.

Опозицію шаху очолило мусульманське духовенство, лідером якого став аятола Хомейні (аятола — духовний лідер мусульман-шиїтів).

Для боротьби з опозицією у 1973 році уряд заборонив усі політичні партії та об'єднання, заснував таємну поліцію. До кінця 1970-х років в Ірані тривали масові протести, які вилилися у повалення режиму Пехлеві і остаточне скасування монархії. **У 1979 р. було проголошено Ісламську республіку Іран.**

Громадяни Ірану були невдоволені корупцією, відсутністю політичних реформ і жорстокістю репресивної машини за часів правління шаха. Вони сподівалися на проведення реформ після революції. Натомість у 1979 р. владу в країні отримало ісламське духовенство — мулли. Тих, хто опирався новій владі, просто знищували. Незабаром в Ірані була заборонена діяльність усіх політичних партій і неісламських громадських організацій.

Не були втілені в життя обіцяні революціонерами-фундаменталістами важливі соціально-економічні перетворення. Більшість сільськогосподарських угідь, як і раніше, перебуває в руках великих власників. Але тепер третину їх становить мусульманське духовенство. Незважаючи на потужні нафтові родовища, близько трьох мільйонів людей в Ірані — безробітні. Кожен десятий житель країни живе за межею бідності.

“Арабська весна”

Під поняттям “Арабська весна” розуміють сукупність політичних радикальних змін, які відбулися в низці країн Північної Африки (Магрибу) та Близького Сходу навесні 2011 р.

Хвиля арабських революцій розпочалася з Тунісу, поширилася на Єгипет, пізніше спалахнула в Ємені та Бахреїні. Не було жодної арабської країни, де б не відбувалися акції протесту, які тривали майже синхронно.

Події “Арабської весни” були масовими, їхні учасники вимагали зниження цін на продовольчі товари та створення нових робочих місць, боротьби з корупцією. В Алжирі та Єгипті ці протести починалися як “хлібні бунти” після чергового підняття цін на товари першої необхідності. Через відмови влади проводити реформи в таких країнах, як Туніс, Єгипет, Лівія, Ємен, чинне керівництво було повалене.

Монархію в Бахреїні врятували збройні сили Саудівської Аравії, Об'єднаних Арабських еміратів, Оману, які втрутилися в критичний момент. Окремим арабським режимам вдалося знайти надійну підтримку в службах безпеки та збройних силах.

В усіх арабських країнах, де відбулися революції, до влади прийшли ісламісти. У Тунісі вони здобули 40 % місць у парламенті. В Єгипті на парламентських виборах перемогли «Брати мусульмани», а згодом їхній представник став президентом Єгипту. У Кувейті, Йорданії, Омані й Алжирі розпочалися масштабні реформи в усіх сферах суспільного життя, проте зміни привладної верхівки не відбулось. Особливо посилювались позиції радикальних ісламістських організацій в Єгипті, Сирії, Лівії та Ємені.

Серед країн, яких торкнулася «Арабська весна», найбільше постраждала Сирія. Там у 2011 р. протестувальники вимагали відставки президента Башара Асада та завершення майже 50-річного однопартійного правління партії баасистів (арабських соціалістів).

Конфлікт у країні вийшов далеко за межі громадянської війни. Сирія перетворилася на майданчик протистояння Росії та США, до яких приєдналися Іран, Туреччина, Саудівська Аравія й Катар.

Росія у громадянській війні в Сирії підтримує режим Асада, російські військові здійснювали авіаудари на знищення повстанських груп, від яких постраждало цивільне населення.

Особливу загрозу для урегулювання ситуації на Сході становить псевдохаліфат «Ісламська держава» (ІДІЛ), який взяв під свій контроль значні території Сирії та Іраку.

Угруповання «Ісламська держава Ірак» виникло шляхом злиття одинадцяти радикальних ісламістських угруповань на чолі з підрозділом «Аль-Каїда». Популярності екстремістів сприяла політика прем'єр-міністра Іраку Нурі аль-Малікі, який жорстоко розправився з опозицією і не провів реформ. Що більш важливо, він відновив релігійне протистояння між шиїтами та сунітами. Сприяла поширенню впливу ІДІЛ і політика Башара Асада в Сирії.

Улітку 2014 року загони ІДІЛ захопили Мосул — друге за величиною місто в Іраку. На підконтрольних територіях було проголошено халіфат Ісламська держава Іраку і Леванту. Прихильники ІДІЛ вірять, що їхній лідер Абу Бакр аль-Багдаді є нащадком пророка Мухаммеда.

На березень 2015 року ІДІЛ контролювала території з населенням 10 млн в Іраку і Сирії, невеликі регіони Лівії, Нігерії і провінції Нангархар у східному Афганістані.

Невдалим для ІДІЛ став напад на територію Іракського Курдистану. Курди — народ, що мешкає на південному сході Туреччини, заході Ірану, півночі Іраку, північному сході Сирії, а також в Азербайджані, Вірменії та інших країнах. Курди не мають своєї державності. Але на території Іраку вони сформували потужні воєнізовані загони, які поступово змусили сили ІДІЛ до відступу. У боротьбу з ІДІЛ втрутилися США та країни Євросоюзу. У відповідь ІДІЛ організовує теракти в Парижі у 2015 році, у Брюсселі, Лондоні, Барселоні, Багдаді, Кабулі та в інших містах.

Що приваблює молодь вступати до ІДІЛ? Холоднокрівні, жорстокі вбивства, здійснювані ІД, а також поширення відеозаписів цих злочинів у соціальних мережах створює ілюзію всемогутності, особливо у тих, хто вважає себе вигнанцями західного суспільства. Ідеологія ІД створює ілюзію сім'ї, простого та "правильного" життя, відчуття власної "обраності".

Проте не останню роль відіграють невирішені соціально-економічні проблеми та релігійне протистояння. Фахівці зазначають, що приватні особи Саудівської Аравії та Катару надали ІДІЛ значної фінансової підтримки у зв'язку із прихильним ставленням до ваххабізму (релігійної течії сунітів, що сповідує повернення до першооснов ісламу).

3. Виконайте тест

1. В якому році було створено незалежну державу Ізраїль?

- А 1947 р.
- Б 1948 р.
- В 1949 р.
- Г 1950 р.

2. Ясір Арафат — це лідер...

- А угруповання «Аль Каїда»
- Б боротьби євреїв за створення власної держави
- В Організації визволення Палестини
- Г Ісламської держави Іраку і Леванту

3. Ісламська революція в Ірані відбулася у

- А 1972 р.

Б 1979 р.

В 1982 р.

Г 1991 р.

4. У результаті подій “Арабської весни” зріс вплив

А прозахідних політиків

Б політиків, орієнтованих на Росію

В ісламістів

Г прихильників створення незалежної держави Курдистан

5. У громадянську війну в якій країні активно втручається Росія?

А Сирія

Б Ірак

В Саудівська Аравія

Г Ємен

Виконані завдання відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, назву навчальної дисципліни, номер уроку, ПІБ.